

ՀԱՆԳԻՍՏ ՅԱՒԻՏԵՆԻՑ

ՏԵԱՌՆ ԻԳՆԱՏԻՈՍԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՏԱՐՕՆՈՅ

ՅԱՒԱԼԻ է կտրիճ երիտասարդի մը վաղամեռիկ մահը, որուն հետը կը վախճանին ան գեղեցիկ յայտերն ալ՝ որ սկըսեր էր տալ իր վրայ։ Բայց երախտագէտ սրտի մը ցաւը անկէ պակաս չըլլար մէկ առաքինի ու արդիւնաւոր ծերու մը մահուանը վրայ։ Իգնատիոս Փափազեան Լքեցիկոսկոպոսը, Վենետիկու Սիւրբարեան միաբանութեան վաստակաւոր ծերունեաց մէկը, աս զգացմունքը տուաւ իր կրօնակից եղբորցը սրտին իրեն մահուամբը մայիս ամսուն 22^ն։

Նաած էր ինքը 1764 տարւոյն վերջը՝ ի Վոստանդնուսոյիս ազնիւ ծնողացմէ։ Տանըւորս տարուան էր երբոր սուրբ Վլադարու վանքը մտաւ, տանըութը տարուան՝ երբոր կրօնաւոր եղաւ, ու քսանութեան տարուան՝ երբոր քահանայ ձեռնադրեցաւ։ Երեսունըմէկ տարուան դարձաւ իր հայրենիքը՝ իր քահանայական ու վարդապետական պաշտօնը կատարելու։ Իր ծանրաբարոյ վարքը, խոհմութիւնը, ու ամէն բանի մէջ զգուշաւորութիւնը, զինքը իր հասակէն վեր ծերու մը պէս ակնածելի ըրին ամենուն, Խմաստունին ըսածը իր վրան հաստատուելով՝ որ մարդուս ակիքը իր իմաստութիւնն է։

Բայց իր սիրտը աւելի կապուած ըլլալով իրեն երկրորդ հայրենեացը հետ, երբոր տասը տարիէն ետքը նորէն Վենետիկ կանչուեցաւ՝ ամենայն փափազանօք դարձաւ նորէն իր սիրելի միայնարանը։ Վանչուելուն պատճառն էր վանքին նորընծայներուն վերակացութիւնը, որ ծանր ու դժուարին պաշտօններէն մէկն էր, զորն որ քտան տարիի չափ կատարեց զովութեամբ, և երկու դաս հասցընելէն ետքը, վանքին ուրիշ մեծ պաշտօններուն մէջն ալ դադուեցաւ, և նոյնպիսի

գովութեամբ իր պարտքը կատարեց : Իր գրաւոր աշխատասիրութիւններն ալ ծանօթ են ազգին , որոնց գլխաւորներն են Լեկեղեցական պատմութիւն , Լրկնատումար վաճառականութեան , Սանրանկար , Ընդօրինակութիւն , Շարտարապետութիւն (որ դեռ տպուած չէ) , Բացատրութիւն հաւատամքի , և այլն , և այլն : Ի՞նչ պաշտօններուն մէկն ալ էր վանքին գործակալութիւնը 'ի հռոմ , որով հոն տեղն ալ իր բարի համբաւը թողուց : Ինոր համար երբոր լուսահոգի Պօղոս վարդապետ Սարուշեան արքեպիսկոպոսը , որ հռոմ ուրբանեան դպրոցին ազգային սանիցը ձեռնադրին էր , Կոստանդնուպօլսոյ եպիսկոպոսապետ ընտրուեցաւ , Պրիգոր ԺԶ սրբազան քահանայապետը անոր տեղը Փափազեան Լեւոնտիոս վարդապետին վրայ շատ համարմունք ունենալով՝ Սենեոիկէն հռոմ կանչեց 1838ին , ու զինքը Բրքեպիսկոպոս ըրաւ , որպէս զի հոն եղած ազգային եկեղեցւոյն մէջն ալ հանդէսները ըստ հայկական արարողութեան կատարուիլը պակաս չըլլայ , ու քահանայապետական հանդէսներուն մէջն ալ հայկազեան եկեղեցին ներկայացընողը չպակսի :

Փափազեան արքեպիսկոպոսը իր փառաւոր ալեգարդ կերպարանքովը , մեծալայելուչ ծանրութեամբ , ու ազգային արարողութեանց հմուտ ըլլալովը , անանկ աղէկ աս պաշտօնները կը կատարէր՝ որ տեսնողները կը զմայլէին , ու նկարիչներ կամօք կու գային զինքը նկարելու : Իսանկ ալ քաղքին մէջ երեւցած ատենը՝ ամենուն պատկառելի էր , և վախճանէէն ետքն ալ իր փառաւորեալ դէմքը տեսնելու եկան շատերը , մահուան սոսկումը արգելք չըլլալով նաեւ վախկոտ բնութեանը :

Ինքը առողջ ու զօրաւոր էր կազմուածքով . իր զգուշաւոր ու սակաւապէտ կեանքն ալ , որ ամենեւին տէր էր իր ախորժակին , շատ կ'օգնէր իր առողջութեանը : Բայց արիւնային ըլլալով բնութիւնը , որ և է զգուշութիւն և ճար բաւական չեղաւ արեան առատութեանը յաղթելու . 1846ին կաթուած մը ինջաւ աջ կողմը , զորն որ թէպէտ անվտանգ անցուց , բայց անկէց ետեւ իր վեց տարի անցուցած կեանքը՝ հանապազօրդ պատրաստութիւն մըն էր մահուան : Վրիստոսի տեառն մերոյ չարչարանացը ու սուրբ Եստուածամօր ցաւոցը վրայ մտածական ընելով կ'անցընէր իր օրերը , մինչև 1851ին նորէն սաստիկ կաթուած մը ունեցաւ , ու անկէց ետքը գրեթէ միշտ անկողնի մէջ էր : Եւ որովհետեւ ոչ աչքը կը տեսնէր ծերութենէն և ոչ ականջը կը լսէր , խաչելութիւն մը քովը կախած՝ ամէն գիրքի տեղ կը բռնէր իրեն համար , ինչպէս ամէն սրբոց հարց մէկ հատիկ մատենանը ան էր , ու Պօղոս առաքելսը ուրիշ բան չէր ուզէր գիտնալ՝ բայց միայն զՅիսուս Վրիստոս և զնոյն 'ի խաչ ելեալ :

Սովորաբար ծերութիւնը երբոր երկար հիւանդութեան հետ կը միանայ , հիւանդին ալ իր ընտանեացն ալ ծանր ու ձանձրալի կ'ըլլայ : Բայց Փափազեան արքեպիսկոպոսին հիւանդութիւնը ասանկ չեղաւ . ինքը միշտ զուարթ , քովի կեցողներուն ալ իր զուարթութիւնը կը հաղորդէր . չէր իմացուեր որ տանը մէջ հիւանդ կայ . այսպիսի էր իր հաստատուն համակերպութիւնը աստուածային կամացը հետ : Բայց միշտ կը խնդրէր որ իր մօտալուտ մահուանը վտանգը իրեն իմացընեն . Եստուած ալ անանկ ըրաւ որ տասներհինգ օր առաջ յայտնի գիտցաւ բժիշկը՝ որ ալ յոյս չկար , քիչ օրէն կը սպառնար օրհասը : Երբոր լսեց իր աս-

տուածաճրաւէր կոչումը , իր վերջին օծումը և ուրիշ հոգեւորական նպաստները ուզեց , ու խեղճը վրան ամէն սուրբ խորհուրդներն ընդունեց : Իր ետքի հոգեվարքին ժամանակը երջանիկ սրբազան պապը Պիոս Թ երկու անգամ իր հայրապետական օրհնութիւնը խաւրեց . վասն զի զինքը շատ կը յարգէր , ու սրբոյն Միքրոսիոսի պատկերն է կ'ըսէր այդ պատկառելի ծերունին : ()ը օրի վրայ սաստկացաւ վտանգը , հոգեվարքը սկսաւ , բայց դեռ խեղճը վրան էր , շրթունքին շարժմունքէն միայն կ'իմացուէր իր անմուռնչ մաղթանքը . հազիւ ժամ մը զինքը կորսնցուց , ու երբոր իր վրան կը կարդացուէր՝ Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան երթ առ արարիչն , վերջին շունչը աւանդեց :

Լ. յսպիսի երջանիկ մահուամբ հանգեաւ 'ի Քրիստոս , ու իր մարմինը թաղուեցաւ քովի Կոստաստանին եկեղեցին , սուրբ Տիրամօրը սեղանին առջին , ինչպէս որ ինք իր կենդանութեանը ատենը սուրբ Լ. տուածաճնայ սաստիկ ջերմեռանդ ըլլալէն կը փափաքէր : Վերեզմանին վրայ հայերէն ու լատիներէն փորագրեցաւ աս արձանագիրը .

ՏԵՐ ԻԳՆԱՏԻՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կ Ո Ս Տ Ա Ն Դ Ն Ո Ւ Պ Օ Լ Ս Ե Յ Ի

Ի ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՈՒԽՏԷՆ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

ԱՐԳԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԱՐՕՆՈՅ

Ի ԶԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻԻՆ

ՍԱՆԻՑ ՈՒՐԲԱՆԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻՆ

Ի ՀՌՈՎՄԱՅ ԳԱՀԻՑՆ ՎԵՐԱՊԱՏՈՒԵԱԼ

Ե Կ Ե Ա Ց Ս Ր Բ Ո Ւ Թ Ե Ա Մ Բ Զ Ա Մ Ս Զ Ը .

Հ Ա Ն Գ Ե Ա Ի Ի Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի 22 Մ Ա Յ . 1852 .

ՈՒՐԱԽ ԵՂԻՑԻ ԱՐԴԱՐ Ի ՏԵՐ

